Дошкольное образовательное учреждение
Детский сад присмотра и оздоровления №22 «Колокольчик»

Сценарий праздника к международному дню родного языка «Парад планет» (старший дошкольный возраст)

**Материал подготовил:
воспитатель по обучению
татарскому языку I
квалификационной категории
Гадиева С.Ш.**

г. Набережные Челны

А.б. Матур кызлар, керегез,
Шук малайлар, килегез!
Хәлләрегез әйбәтме?
Әйдә рәхим итегез! Утырыгыз.
Бик вакытлы килеп җиттегез!

У каждого народа есть свои особенности, традиции, культура и язык. Все это отличает каждый народ друг от друга. А в языке передаются все особенности образа жизни того или народа.

21 февраля — международный день родного языка. Праздник отмечается ежегодно. Все мы любим свой родной язык. Для вас родной язык — это татарский, русский, чувашский, башкирский. Ребята, в мире существует около 6000 языков.

Җыр “И Туган Тел”

А.б. Таң ата да кояш чыга,
Кояшлы бездә һәр көн.
Кояш белән сәламлибез,
Әссәламегаләйкем!

Стихи “Два языка” (И.Зумакулова)

А.б. С рождения дети слышат родную речь. Почти все мамы вам в детстве пели колыбельные песни. А вот эту песенку «Засыпай сынок» кому-то пела мама на чувашском языке.

Чувашская песенка «Засыпай сынок»
Стихи: «Туган ягым Идел буе», «Анда яши төрле милләтләр».

А.б. Ребята, месяө февралҗ у нас еәе знаменит тем, что 15 февраля исполнилось 105 лет со дня ронҙения М.Дңалиля, татарского детского писателя, поэта-героя, патриота.

Давайте мы с вами вспомним его стихотворения:

1) «Кукушка»
2) «Петушок»
3) «Вороватый котенок»
4) «Әтәч»

А.б. Ребята, теперь у меня для вас есть несколько конкурсов:

<u>1 конкурс: </u>«Словознай» (образуйте где возможно, от слов мужского рода слова женского рода или наоборот):

он — козел,	она — коза
он — бобер,	она — бобер
он — осел,	она — ослица
он — шмель,	она — шмель
он — волк,	она — волчица
он — тигр,	она — тигрица
он — стрекоза,	она — стрекоза

2 конкурс: «Словарная игра»

осел — ревет
кузнечик — стрекочит
свинья — хрюкает
лошадь — ржет
коза — блеет
сова — ухает
гусь — гогочет
голубь — воркует
сорока — трещит
слон — трубит
тигр — рычит
индюк — кулдыкает

А.б. А сейчас мы проведем конкурсы со взрослыми. Вы готовы?

1 конкурс: «Почему мы так говорим?»

- Танцевать от печки — начинать с привычного, простого, повторяя все действия с самого начала.
- Голая правда — чистая правда
- Как с гуся вода — все нипочем
- Спит как сурок — человек, который любит спать
- Выносить сор из избы — разглашать ссоры, происходящие между близкими людьми
- Держать за семью печатями — хранить в глубокой тайне
- На седьмом небе — высшая точка радости, счастья

- Кто скажет как называются эти выражения?

Ответ: Это афоризмы - «краткие изречения» или «крылатые слова»

- Что такое «крылатые слова»? - Это мудрые изречения, например:

- Купить кота в мешке
- Медведь на ухо наступил
- Крутится как белка в колесе

2 конкурс: «Кто знает больше пословиц и поговорок о языке»?

- Язык острее бритыв;
- Язык до Киева доведет;
- Язык без костей, что хочет, то и лопочет;
- Слово не воробей, вылетит не поймаешь;
- Язык мой - враг мой;
- Слово - серебро, а молчание — золото;
- Умные речи и слушать приятно;
- Ешь пирог с грибами и держи язык за зубами.

А.б. С заданием все справились, молодцы!
«начало исскусства слова в фольклоре» - так определил М.Горький орфографические связи литературы с фольклором. Фольклор — это народная мудрость, проявление души народа, порожденеи всей жизни народа, его

истории, его быта.
Инд. номера:
1) Хоровод - «Плетень» (р.н.и.)
2) Хоровод «Әйлән-бәйлән» (т.н.и.)
3) Песня “Күңелле безнең шәһәр”
4) Чешская песня “Вышивание”
5) Татарская национальная игра «Передай платочек»

А.б. Ребята, а еще мы с удовольствием любим слушать сказки А.Алиша «Куян баласы».

Инсценировка «Куян баласы»

А.б. Мы сейчас вместе сделаем большой круг и станцуем танец «Давайте все вместе».

Хоровод “Әйдәгез биибез бергә”

А.б. Про наше счастливое детство, как нам хорошо, радостно живется в этой стране споют дети песню «Солнечный дом»:

1 б. Безнең якта гомер иткән
Татар, рус һәм чуваш.
Бер – берсенә эндәшәләр:
Иптәш, товарищ, юлдаш.
Өч сүзнең бер мәгънәсе
Яхшы аңлый һәммәсе!

2 б. Родной язык — богатое наследство,
Пришедшее из глубины веков.
Ты отражаешь мысли человека,
Ты помогаешь выразить любовь.

«Куян баласы» - А. Алиш

А.б. - Исәнмесез! - дип башлыйк әле,
Танышу бит шулай башлана.
Сезнең белән очрашуга, дуслар!
Минем кеңелем шатлана!

Әкиятләр сөйләп тыңлап
Телләребез ачыла.
“Су анасы”, “Шүрәлеләр”
Безнең дуслар барысы да.

Әкиятләр нинди була?
Әкиятләр батырлар.
Бар бит анда ак аюлар,
Көчле камыр Батырлар.
Әкиятләр нинди була?
Әкиятләр хәйләле.
Чөнки анда зирәк Былтыр,
Тагын елак Шүрәле...
Серле, кызык Әкиятләрне
Тыңларга бик яратам.
Әкият сөйләгәннәрен
Көн сан көтеп алам.

- Буген без Алиш бабай әкияте белән танышып китәрбез.
Мин сезгә табышмак әйтәм,
Игътибар белән тыңлагыз,
Алиш бабай әсәреннән
Җавабын да табарбыз:
“Җәен соры, кышын ак. Аңа шулай якшырак” (Куян)

“Куян баласы”

А.б. Борын-борын заманда яшәгән ди бер ак куян. Бу куянның булган ди зур колаклы, бик иркә, бик кадерле куян баласы. Бер көнне куян иркә баласына өр яңа киез итекләр алып биргән.

Әни куян: - Мә, бәбкәем итекләр, аякларың туңмасын, сызламасын.

Куян баласы: - Рәхмәт хнкхем. Бик матур җылы итекләр алып кайткансың (әнисен кочаклап, үбә).

А.б. Сөенечтән Куян Баласы иптәшләре белән урамга уйнарга чыгып киткән.

Куян баласы: Яратам мин
Ап-ак төсне.
Бөтен дөнья
Ап-ак төсле.

Куяннар да ак тун кигән,
Каеннар да ак туннан.
Бүреккә дә, керфеккә дә,
Борынга да ак кунган.
Биек булып ап-ак булып
Урамга ак кар яуган
Көне буе шау-гөр килеп
Биибез шул ак карда.

"Куяннар биюе" (куян баласы итекләрен салып ташлый)

Куян баласы (аксый – аксый):

– Менә минем тәпиләрем,
Ап-ак нәни тәпиләрем.
Бер тәпием – уң тәпи,
Икенчесе – сул тәпи.
Вәт минем тәпиләрем
Авырта тәпиләрем.

– Әни, әни, минем аягым бик авырта.

Әни куян: - Улым, балакаем, синең аягың шешкән ич. Инде ни эшләргә? Бу баланы кая алып барырга, ничек дәваларга?

Әлли-бәлли бәүкәем,
Җан йөрәгем, нәнкәем.
Рәхәт кенә тынычлап
Йоклап китәр, бәбкәем.

Куян баласы: - Юк әнием, йоклый алмыйм, аякларым нык сызлый, авырта.

А.б. Шул вакыт бу бәләне тиен ишеткән. Ул куянга болай дигән.

Тиен: - Кайгырма туганкай, йомшак куянкай. Балаңның аягын бик тиз төзәтеп була. Моның өчен доктор Айболитка барырга аңардан киңәш сорарга кирәк.

А.б. Урман буйлап куян, куян баласы һәм тиен доктор Айболитка юл тотканнар.

Әни куян: Исәнмесез, доктор Айболит. Зинһар өчен безгә ярдәм итегез. Баламның аяклары сызлый, авырта, шешкән.

Доктор Айболит: - Исәнмесез! Кая әле – кая әле, тыңлап карыйк әле (тыңлый). Сула – сулама, сула – сулама. Авызыңны ач – телеңне курсәт. Тамагыңны да карыйк эле. Тамагың кызыл. Мә, бу микстураны эч әле.

– Әй куян, куян
Кечкенә генә.
Бик йомшак кына,
Бик куркак кына.
Ике колагы
Озынкай гына,
Аягы җиңел -
Мамыктай гына.

– Куянкай аякларыңны селкетеп күрсәт. Ә, булмыймы, авыртвмы? Менә бу даруны сөрткәч бик тиз тәпиең төзәлер (дару сөртә). Бу киез итекләрне

салкын көннәрдә бердә салма. Әниеңнең сүзен тыңла.

Әни куян һәм куян баласы:

– Рәхмәт сиңа доктор Айболит. Аягымның авыртуы бетте, мин сикерә, йөгерә, бии алам.
– Тиен сиңа бик зур рәхмәт ярдәм иткән өчен. Әйдәгез бергәләп чәй эчергә барабыз. (Доктор Айболит күчтәнәчкә зур, тәмле кишер алып бара).

Җыр “Урманым”

1) Һәй урманым, һәй урманым,
Каеннарның аклыгы.
Күңелемнән җыр булып
Түгелә бар шатлыгым.
2) Һәй урманым, һәй урманым,
Җиләс, рәхәт һавасы.
Синдә күргән матурлыкны
Тагын каян табасы!